

HAR DU FLERE SPØRSMÅL?

På www.coda-norge.no finner du blant annet svar på svar på ofte stilte spørsmål om det å vokse opp med døve foreldre og kontaktinformasjon til instanser du kan kontakte for mer utfyllende informasjon eller veiledning. Og er du interessert i å lære mer om tegnspråk, flerspråklighet og døve som en språklig og kulturell minoritet finner du også aktuelle litteraturhenvisninger på disse nettsidene

bra å vite om familier med
døve foreldre og hørende barn

DØVE ER EN SPRÅKLIG OG KULTURELL MINORITET

Mange tenker på døve som funksjonshemmede, og det finnes mange myter om døve og tegnspråk. Døve definerer seg som en språklig og kulturell minoritet - så lenge de har tilgang på informasjon og kommunikasjon opplever de ikke at de er funksjonshemmet. De aller fleste kan prate og ordet døvstum gikk ut

av ordboken for mange år siden. De bruker ikke døvespråk eller fingerspråk, men tegnspråk som er et fullverdig språk på lik linje med norsk. Når døve har tilgang til kommunikasjon kan de ta utdanning, jobbe og på annen måte delta i samfunnet. Tilgang på kommunikasjon i talespråklige miljø får de gjerne gjennom tegnspråktolk og skriftlig informasjon, men også gjennom direkte kontakt, så lenge både døve og hørende tilpasser seg kommunikasjonssituasjonen. Det er vanskelig å anslå antall døve i Norge, men det er vanlig å

regne at 0,1 % av en befolkning er døve. De fleste har en liten grad av hørselsrest, men det varierer

i hvor stor grad de kan nyttiggjøre seg den. Noen kan høre hva som sies i visse omgivelser, men for andre kan lyden de hører være udefinertbar.

De fleste døve får hørende barn, men hørsel er ingen forutsetning for å kunne ta godt vare på et barn. Omsorg og språklig samhandling er viktig i en familie, noe som krever at familien har et felles språk. For døve foreldre vil det derfor være naturlig og nødvendig å bruke tegnspråk med barna (Grønlie, 2005).

Hørende barn som har en eller to døve foreldre kalles gjerne KODA – Kids of Deaf Adults. De vokser opp til å bli CODA – Children of Deaf Adults når de fyller 18 år. Dette er betegnelser som kommer fra USA, men som brukes verden over.

TEGNSPRÅK

Tegnspråk er ikke internasjonalt. Norsk tegnspråk er et selvstendig språk med egen grammatikk, setningsoppbygging og tegnforråd. Det finnes blandingsformer hvor man blander tegn- og talespråk, men dette er kommunikasjonsmetoder og ikke språk. Selv om tegnspråk og talespråk uttrykkes gjennom forskjellige kanaler, er språkenes grammatikk så forskjellig at de ikke kan ivaretas samtidig (Malmquist og Mosand 1996:31). I språkrådet er det en egen rådgiver som jobber med tegnspråk. De antar at det er mellom 15 000 og

OMGANGSFÖRMER

nlikasjon, noe som innebefærer at de er vant til andre kontaktførmer enn

I engelsk språk etter tattespråk – det er samtlæren mellom torelatene og barna som er det viktigste for en god språkutvikling. Hvilket spørslak det gjører på er minstre viktig – det er selve samtalene som er spørslakutviklingens vugge.

Ud over atterlære læser jeg flere døgner til sine børn på tegningspræk, men de kan også bruge stemmen og læse med hørskt tale hvilts de eller barne ønsker det. Det findes videobøger på tegningspræk med lyd som barn og foreldre kan kose seg med sammen. De fleste har hørende familimedlemmer og venner i sit netværk som kan være vigtige bidragstyper når det gælder talespråkstimuler- ing, både gjennom samtalere, sang og høytlesing.

Nettverket rundt en tegnspråklig familie har foredrønne er døve og barna hørende, kan være bekymerter for at barna får for lite talespråklig stimulering da�enens samfunn er dette som oftest en ubekravt betykmring, så fremt ikke familiene lever meg et isolert og barna ikke gør i barnehagene eller har kontakten med et talespråklig miljø. Vi er alle omgitt av mye lyd og tale i hverdagene - bare tenk på hvor mye snakk du hører i løpet av en dag både fra mennesker rundt deg, på tv og radio.

Barn i tegnspakligge familier kan produserre sine første tegn ved 7-8 måneder. Alder. På samme måte som hørnede fordelte forstørre sine barns første lyder, vil døve fordelte forstørre barnefamilienes første tegn. Hørnede fordelte med hørende barn stimulerer talespråkutviklingen ved å tolke og benenne barnas lyder. Når barnet sier „da“, så kan fordelrene si „ja, det er pappa“. På samme måte gjentrar døve fordelte sine barns tegn og gester.

FLERS PRAKLIGHEIT

Zu duu peri sounei som diuker nooi sk
teginspråk, dermed er det relativt
stort minoritetspråk i Norgé.

TIL ARBEIDSGLIWERE

Dövve har ikke lett tilgang til informasjonsteknologi som foregår mellom ordene på ulik formelle arenaer. Dette gjør at de kan få gilipp en del informasjon kunnytter til barneoppdragelse, familieliv, pågående debatter og lignende. For å kompensere for noe av dette arrangerer Al folkehøyskole - og kursenter for døvve foreldre med hørende eller døvbe barn. For mange er dette en viktig arena hvor man også får mulighet til å møte andre døvve foreldre og diskutere det de er oppfatt av. Når foreldrene er på kurs fara barna et tilbuds om å skrive med teknologi som ikke er tilgjengelig i skolen.

An illustration of a baby with blue hair and a pacifier in their mouth, crawling through a large, open cardboard box. The box is dark blue with a white outline. The baby is looking up from inside the box. The background is a light green color.

ra der små vil ofte ha behov for blikkontakt når de snakker med andre
med andre. Det er ikke et viktig og naturlig sinn å variere visuelle kommunikasjoner
og det skal ta i mot en beskjed om at det ikke er vant til å møte blikket til den som snakker